ופלוני ופלוני עדיו . החתומים בשטר כך פירש רשב"ם ונראה לר"י (ג) שמוכיח ב) (הוא הדין) נמי העדים שהעידו שראו אותו השטר שאם ילוה הלוה היום או למחר לפסלן שיוכל לפסלן ותימה אם צריך, לכתבן (נ) שאין הגמרא מוכיח וצריך עיון בתיקון שטרות: **אבל** בשטרי מקח וממכר כותבין חוץ מאחריות שבו . וכותבין מזמן ראשון דאי מזמנא דהאידנא שמא חזר ומכרה למוכר ויוציא אח"כ שטר עליה ויאמר האידנא הוא (ד) דזבינתה מינך והדר טריף שלא כדין ורשב"ג אומר אין כותבין אפי' בשטרי מקח וממכר פי' דשמא אחר שקנאה החזיר שטרו למוכר וחזר המכר והשתא אי לא עבדינן ליה שטרא להאי מהימן מוכר לומר הוא החזיר לי השטר וחזר המכר שהרי אין לזה שטר אבל אם עושין לזה שטר איך יוכל לומר שלי היה כשיוציא שטר שלו הלא הלוקח תופס השטר שהוא שלו ויאמר למוכר שטר שבידך לא החזרתיו לך אלא כשמכרת לי הקרקע כתבת לי כמה שטרות דכותבין שטר למוכר (ה) והאחד בידך עדיין וחכמים אומרים מסנתו קיימת וא"כ גבי מקח וממכר ליכא למיחש למידי אפי' אין שטר לזה הלוקח שלא נכתב שום שכ"ד לא יוכל המוכר ליטול קרקע שאפילו החזיר לו שטרו אינו שלו דהא לא חזרה מסנתו ואפילו יש לו ראיה שנתנו לו שכתב לו שטר שיקנה אותה ולותיות נקנות במסירה ובשטר לכולי עלמא או יש לו שטר מכירה שמכרה לו השתא נמי ליכא למיחש למידי שאם כן לא יכול זה להזיקו כלום ואפילו יש לו שטר שנכתב לו מחדש שהרי כתוב מלותו הזמן ותימה קלא אם לא כתב לו שטר מכירה אלא קנה לך איהו וכל שעבודיה למה אין לחוש שמא יפסידנו הלוקח על ידי שטר (ו)שכתב לו מזמן ראשון שאע"פ ששני השטרות יהיה כתוב בהן יום אחד מ"מ לא יהיה מוחזק בה המוכר יותר מן השטר ושמא הוא החזירו למוכר באותו יום עצמו שהקנה לו השטר מכר שלו אין ז) (כותבין זמן והמוכר שאחר כך) חזר ומכרה לו באותו היום עצמו ואומר ר"י דכולי האי לא חיישינן וגם לא יהא לו פנים לומר שבו ביום החזיר לו השטר ובו ביום חזר ומכרה לו ותימה לרשב"ג למאן דאמר לקמן(דף קעג.)צריך להביא ראיה נהי דנקנות במסירה מ"מ צריך המוכר להביא ראיה שהוחזר לו השטר אפילו הוא בידו ואור"י דהכא אין צריך לכולי עלמא דלכפילא לא חיישינן ולפקדון נמי לא חיישינן הכא שירא הוא להפקיד שטרו למוכר דלמא כבש ליה ויביא עדים שהשדה היתה שלו עד עתה תימה לר"י שכל מוכר שדה יכול להזיק ללוקח דכיון שכותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו דזימנין דכתב שני שטרות ונותן האחד ללוקח ולאחר שלש שנים או ארבע שיפסיד הלוקח את שטרו יבא ויאמר החזיר לי השטר ויביאהו לב"ד ויגבה בלא ראיה למאן דאמר אין צריך להביא ראיה ואותו לא יוכל לומר לו מתחלה כתבת שכתבת לו הרבה שטרות מאחר שהוא אין לו שטר ואין יכול להוכיח שלא החזירו לו וי"ל לומר דליכא למיחש שכיון שהחזיק שלש שנים בקרקע עומדת החזקה במקום השטר ויכול לומר כל מה שיכול לטעון אם היה השטר בידו כי יאמר מה שאין לי שטרי לא בשביל שהחזרתיו לך אלא שלא נזהרתי לשמרו לאחר שלש שנים ד) ותימה לרבן שמעון בן גמליאל שמכל מקום יכול המוכר לעשות שני שטרות כגון ראובן דכתב ב' שטרות שמכר שדה לשמעון ויתן האחד לשמעון ואחד ללוי ויעשה קנוניא בינו ובין לוי ויוציא לוי אותו השטר לאחר ג' שנים שהפסיד שמעון שטרו ויטעון כי שמעון מסרו לו ונתן לו השדה ולא יצטרך הוא להביא ראיה למ"ד אין צריך להביא ראיה וי"ל דכי האי גוונא צריך להביא וכה"ג אמרינן לקמן (דף קעג.) דאחין הואיל ה) ושמעי להדדי צריך להביא ראיה ואפי' אמרי' בעלמא א"צ ובענין אחר יש לפרש ולא תקשה לרשב"ג (ז) ו) [ולא תצטרך] לכל זה רשב"ג אומר אף בשטרי מקח וממכר אין כותבין כדמפרש לקמן שיש לחוש שמא החזיר הלוקח למוכר וחזר המכר ואם לא נכתב שטר שני ללוקח יוציא המוכר הקרקע מיד הלוקח על ידי השטר שהחזיר לו אבל אם נכתוב לו שטר שני ללוקח אפילו יוציא המוכר על הלוקח השטר שהחזיר לו לא יועיל כלום שיאמר הלוקח שני שטרות היו לי ולא החזרתי לו אלא אחד וכיון שהאחד עדיין בידו לא חזר המכר ז) והשתא אין להקשות אפי' כשיש שטר ביד המוכר מה יש לו להועיל והלא הלוקח יכול לומר לו קודם שמכרת לי השדה כתבת שנים או שלשה שטרות וכתבו לך כאשר תפלה כי כותבין שטר למוכר אע"פ שאין לוקח עמו ומה שאין שטר בידי לפי שאבד ממני הא לא קשה מידי דודאי אין מועיל למוכר אלא אם כן יש עדים שזה השטר שבידו הוא אותו שנתנו ללוקח ועתה חזר לידו אי נמי יכררו עדים שהחזיר לו הלוקח את השטר

גמ' סוליא. שטר מחוק לפניט שהיה כתוב ביום פלוני : **ופלוני** ופלוני. הוו עדים שחתומים בו : **ומפרש גמרא אם כתוב בו הוזקקנו כו'**. שעמדו אלו בית דין המקיימין וחקרו עדים החתומים בו להעיד על חתימתן ונמצאו דבריהם מכוונין : **גובה**. מזמן ראשון הכתוב בשטר ואין צריך ראיה אחרת ואם לאו צריך להביא ראיה אחרת על הזמן ועל סכום המעות ועל כל מה שהיה כתוב בשטר : **נקרע**. על ידי אדם : **נתקרע**. מעצמו : **ערבאי**. ישמעאלים :**וקאנסי לארעתא דאינשי**. ומתוך שהיו בעלי זרוע טפין בעליהן לאת גם השטרות שלא יוכלו לערער : **ניחזי מר שטרא**. מה כתוב בו קודם שיאנסו ממנו וכתוב לנו אחר תחתיו שאם יאנס אחד ישאר לנו שני, ולזמן מרובה אם תהיה ידינו תקיפה נערער על שדותינו ונקחם מיד הלוקחים אותם מיד הערביים : **דאמר רב ספרא**. לקמן בשמעתין : **דלמא טריף והדר טריף**. זה הלוקח שקנה שדה באחריות זמנין דטריף ליה מיניה בעל חוב דמוכר ואתי איהו וטריף מלקוחות ומחזיר להם אחד מן השטרות כדי לגבות בו מן המוכר, והדר טריף מלקוחות אחריני על ידי השטר השני ואומר "עתה טרפו ממני ואחזור ולטרוף מלקוחות והרי שטר מכירתי עדיין הוא בידי": **קא טרדי ניס**. מפצירין בו : **אמר ליה לספריה זיל כתוב להו**. שטר ומחוק אותו ואחר כך כתוב על המחק והעדים יחתמו על הנייר ואלו לא יתנו לב שהוא פסול ואיפטר מהם : **אמר ליה רב אחא בר מניומי לאביי כו'** (א)(וי) נראה לי דרב אחא בר מניומי הוה סלקא דעתיה דהכי אמר אביי לספריה דכלתוב להו, שטרא מעליא והדר מחקיה והדר נכתביה על המחק, ונחתמו סהדי על הנייר והכי קפיד ליה ודלמא לא מחקה ליה שפיר מקום דבעי למיכתב עליה והוי רושם ראשון ניכר ואלו ומחקי ליה להאי כתבא בתרא ומוקי ליה אקמא והוה ליה רושם ראשון ניכר וכשר ולאשון לא על המחק נכתב והוה ליה כמשמעש דאמרן לעיל רישומו ניכר כשר : **אמר ליה מי סברת שטרא מעליא קאמינא**. דנכתוב ונמחקיה : **אל"ף בי"ת בעלמא קאמינא**. דברים בטלים אמרתי לכתוב ולמחוק : **אבל שטר חובי**. וכתבו לי אחר תחתיו ככל הכתוב בראשון וכגון שאין לו עדים שאבד ממנו:**כתבנו ונתננו לו**. דליכא למימר שמא כתב ללוות ולא לוה: **בשטרי מלוה**. אפילו אם כלו לכתוב חוץ מאחריות שבו אין כותבין דאתו למישקל ביה מבני חרי ושמא לא אבד הראשון אי נמי דלמא חזר ומלאו וטריף והדר טריף : **אבל בשטרי מקח וממכר**. אם אמרו עדים כתבנו ונתנו לו כותבין לו אחר חוץ מאחריות שבו מאחר שאמת הדבר שזה הקרקע קנוי לו והוא ירא פן ישתקע הדבר ויערערו עליו שלא כדין. שכתבין לו שטר מקח בלא אחריות כדמפרש לקמן (דף קסט:) "שטרא דין דכתבנוהי דלא למיגבי ביה לא ממשעבדי ולא מבני חרי טי":

ופלוני ופלוני עדיו : **גמ'** ת"ר איזהו קיומו בכמותב תלתא הוינא אנו פלוני ופלוני ופלוני, הוציא פלוני בן פלוני שטר מחוק לפנינו ביום פלוני ,ופלוני ופלוני עדיו, ואם כתוב בו הוזקקנו לעדותן של עדים ונמצאת עדותן מכוונת גובה ואינו צריך להביא ראיה ואם לאו, צריך להביא ראיה, נקרע פסול, נתקרע כשר, נמחק או נמשטש אם רישומו ניכר כשר ה"ד נקרע ה"ד נתקרע אמר רב יהודה נקרע קרע של בית דין נתקרע קרע שאינו של ב"ד ,היכי דמי קרע של בית דין א"ר יהודה מקום עדים ומקום הזמן ומקום התורף אביי אמר שתי וערב. הנהו ערבאי דאתו לפומבדיתא דהון ,קא אנסי ארעתא דאינשי ,אתו מרוותיהו לקמיה דאביי א"ל ליחזי מר שטרי ולכתוב לן מר שטרא אחרינא עליה דאי מיתנים חד נקיטינן חד בידן אמר להו מאי אעביד לכו דאמר רב ספרא אין כותבין שני שטרות על שדה אחת דלמא טריף והדר טריף הוו קא טרדי ליה,אמר ליה לספריה זיל כתוב להו הוא על המחק ועדיו על הנייר דפסיל. אמר ליה רב אחא בר מניומי לאביי ודלמא רישומו ניכר ותניא נמחק או נמשטש אם רישומו ניכר כשר אמר ליה מי קאמינא שטרא מעליא, אל"ף בי"ת בעלמא קאמינא. תנו רבנן הרי שבא ואמר אבד שטר חובי אע"פ שאמרו עדים אנו כתבנו והתמנו ונתננו לו אין כותבין לו את השטר בד"א בשטרי הלואה אבל שטרי מקח וממכר כותבין חוץ מן האחריות שבו רבן

רבינו גרשום

[illegible]

למלחמה והיו רגילין לבא עמו במלכותו זמן גדול ושוב חוזרין למקומן ובאו עמו לפומבדיתא ונתן להם רשות לאנס קרקעות של בני אדם שסביב העיר שיתפרנסו מהן כל ימות שהן שם : אתו מרוותייהו . בעלי הקרקע : לקמיה דאביי. ואמרו ליהוי מר שטרי שיש לנו על אותן שדות שנוטלים הערביים שהן שלנו שאנו קנאום מן בעליהן ולא הספיקו להחזיק בהן ג' שנים עד שנטלום הערביים וכשילוה להן נחזיק

הגהות הב"ח

[illegible]

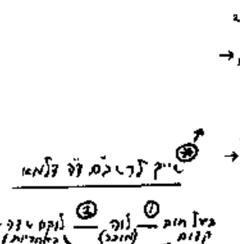

כשדותינו השתא לכתוב לנו מר לכל חד מינא שטר אוחרן עליה דארעא דאי מתנים או מתביר שטרא ואית לן בראשי [illegible]

[illegible]